

"Ulema-i ilm-i kelâm, Kur'ân'ın şakirtleri oldukları halde, bir kısmı onar cilt olarak erkân-ı imaniyeye dair binler eser yazdıkları halde, Mutezile gibi akli nakle tercih ettikleri için,.. " Kalam alimleri neden Mutezile'ye benzetilmiş?

İlm-i Kelam: Allah'ın varlığını ve birliğini akli deliller ile ispat etmeye çalışan bir ilim dalıdır. Konusu Allah'ın zatı ve sıfatlarıdır. Bunun yanında inanca dair konuları da inceler. İmam Taftazani kalam ilminin gayesini; "**kesin delillerle dini akideleri bilme**" şeklinde tarif ediyor.

Kelam ilmi tarihi sürecinde birçok merhaleler geçirip, değişik felsefi ve tasavvufi ekollerden etkilenmiştir. Her asırda gelen mücedditler de bu ilme önemli katkılar ve değerler sağlamışlardır.

Tarihte kalam ilmini ilk tesis eden Mutezile mezhebidir.

Mutezile, Kur'an'dan ziyade Yunan felsefesini referans almış ve felsefi akli vahyin anlaşılmasında temel esas kabul etmiştir. Yani Mutezile **aklı nakle tercih** etmiştir.

Mutezile'nin bu yaklaşımı İslam aleminde büyük bir fikir karmaşasına ve batıl mezheplerin türemesine zemin hazırlamıştır.

Haliyle Ehl-i sünnet alimleri (*İmam-ı Eşari bu işin ilk piridir*) bu tehlikeye karşı kendi kalam ilimlerini tedvin etmişler ve Mutezile'nin felsefe merkezli görüşlerine karşı mücadeleye başlamışlardır.

Lakin Ehl-i sünnet alimleri kendi kalam ilmini kurarken, Mutezile'nin birçok araçlarını kendi usullerine de tatbik etmişler. **Teselsül, devir** gibi mantıki deliller bunlardan bazılarıdır.

Oysa Kur'an'ın safi, temiz ve herkesin kolayca kavrayabileceği **inayet** ve **ihтира** delilleri Ehl-i sünnet kalamcılarınca yeterince işlenmemiştir. Düşmanı düşmanın silahı ile vurmaya kalkmışlar, yani Mutezile'yi felsefi metotlar ile ilga etmeye çalışmışlar, ama bu da başka arızalara yol açmıştır.

Bu yüzden ilm-i kelamın büyük bir Üstadı olan Fahri Razi'nin tefsiri klasik, yavan ve manevi keşiflerden yoksun kalmıştır. Yani bir Mesnev-i Şerif bir Mekutbat-ı Rabbani bir Risale-i Nur'un etkisini gösterememiştir.

Kelam ilmini bir ağaca benzetirsek, bu ağacın en son ve en mükemmel meyvesi

Risale-i Nurlardır. **Risale-i Nurlar**, bu tarihi sürecin bir birikimi ve en son mahsulüdür, diyebiliriz. Nasıl maddi ilimlerde terakki ve tekemmül tedricen, yani yavaş yavaş gelişir ve mükemmel bir hal alır; aynı şekilde İmam Azam ile temeli atılan ve İmam Eşari ve Maturidi ile sistemleştirilen ve Fahir Razi ile terakki eden ve İmam Gazali ile kabuk değiştiren kelim ilmi de Risale-i Nurlar ile en son ve en mükemmel halini almıştır, denilebilir.

Risale-i Nurların kelim ilmine kattığı en büyük değer, Kur'anî deliller olan **inayet ve ihtira delillerinin** yeniden ve mükemmel ihya edilmesidir. Malum olduğu üzere, klasik kelimde felsefi deliller olan **devir ve teselsül** ön plandadır ki, bu deliller hakiki huzuru ve marifeti tam temin edemiyor.

Risale-i Nurlar *ihтира ve inayet* delilleri ile her şey üstünde marifeti ve huzuru göstererek, sağlam ve tahkiki imanı veriyor.